

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

**Івано-Франківська обласна
військова адміністрація**

**Міністерство охорони здоров'я
України (до відома)**

**Національна служба здоров'я
України (до відома)**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини виявлені порушення прав людини у діяльності Комунального некомерційного підприємства «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» (далі – заклад, лікарня).

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Закону України «Про Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного

пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства, під час відвідування 09.09.2025 Комунального некомерційного підприємства «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо їх усунення, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

У порушення вимог наказу МОЗ від 02.02.2024 № 186 у відділеннях лікарні випадки отримання пацієнтами тілесних ушкоджень не оформлюються шляхом заповнення «Довідки № ____ про фіксацію тілесних ушкоджень» (форма № 511/о).

Приміщення, в яких застосовується фізичне обмеження та ізоляція пацієнтів, не відповідають вимогам пункту 9 Правил застосування фізичного обмеження та/або ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, затверджених наказом МОЗ від 24.03.2016 № 240. Приміщення не забезпечують безперешкодного доступу до належних санітарно-гігієнічних умов, двері ізоляторів є постійно замкнутими, а вікна не оснащені ручками, що унеможлиблює провітрювання. Під час перебування в умовах ізоляції пацієнтам не завжди забезпечується доступ до чистої питної води та харчування.

У палатах відділень та в приміщеннях, які застосовуються для ізоляції пацієнтів, встановлені відеокамери, що порушує статтю 8 Європейської конвенції з прав людини та права пацієнтів на повагу до приватного життя.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про психіатричну допомогу», психіатрична допомога має надаватися у найменш обмежених умовах, що забезпечує безпеку особи та інших осіб, при додержанні прав і законних інтересів особи, якій надається психіатрична допомога. Пунктом 9 Порядку надання психіатричної допомоги в умовах стаціонару, затвердженого наказом МОЗ від 07.12.2023 № 2085 (далі – Порядок), заборонено замикати входні двері до приміщень та палат, що використовуються для надання психіатричної допомоги у стаціонарних умовах.

Усупереч зазначеним вимогам, пацієнти, які надали усвідомлену згоду на госпіталізацію до закладу, перебувають у відділеннях, двері яких зачиняються на замок, що фактично позбавляє їх можливості вільно пересуватися територією закладу або залишати його за власним бажанням. Така практика призводить до

порушення права пацієнта на свободу та особисту недоторканність. Крім того, у порушення вимог Порядку на вікнах палат у відділенні встановлено ґрати.

Під час вивчення медичної документації виявлено порушення вимог Закону України «Про психіатричну допомогу» та Інструкцій щодо заповнення форм первинної облікової документації, затверджених наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення». При надходженні та/або лікуванні пацієнтів у медичному закладі, де потрібна усвідомлена згода на психіатричний огляд, госпіталізацію та лікування, виявлені випадки, коли відповідні бланки (форми № 003-9/о, № 003-10/о) залишаються незаповненими або не підписані пацієнтами. Недотримання встановлених вимог ставить під сумнів згоду пацієнтів на отримання медичної допомоги у закладі.

Крім того, медичним персоналом не надається пацієнту для заповнення та підписання форма первинної облікової документації № 003-7/о «Усвідомлена згода особи на проведення психіатричного огляду».

Лікарями закладу не ведуться записи у медичних картах стаціонарного хворого (форма № 003/о) про стан здоров'я пацієнтів, що може призвести до неналежного відстеження динаміки стану та відсутності можливого корегування лікування протягом перебування пацієнтів у лікарні. Відсутність медичних записів суперечить пункту 27 Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації (форма № 003/о) «Медична карта стаціонарного хворого», затвердженої наказом МОЗ від 14.02.2012 № 110, в якому визначено, що записи про стан здоров'я та лікування мають здійснюватися лікарем щогодини, щодня або щотижня, залежно від стану пацієнта.

Також пацієнти повідомляли, що не володіють інформацією про лікарські засоби, які їм призначаються та які вони приймають. Зазначене є порушенням вимог статті 26 Закону України «Про психіатричну допомогу», якою передбачено, що лікар-психіатр зобов'язаний пояснити особі, якій надається психіатрична допомога, з урахуванням її психічного стану, у доступній формі інформацію про стан її психічного здоров'я, прогноз можливого розвитку захворювання, про застосування методів діагностики та лікування, альтернативні методи лікування, можливий ризик та побічні ефекти, умови, порядок і тривалість надання психіатричної допомоги, її права та передбачені цим Законом можливі обмеження цих прав при наданні психіатричної допомоги.

Пацієнтам, яким призначено лікарський засіб з діючою речовиною Клозапін (Clozapine), не забезпечується належний гематологічний контроль відповідно до вимог Інструкції по забезпеченню гематологічного контролю при лікуванні лепонексом (клозапіном), затвердженої наказом МОЗ від 08.08.95 № 147. Зазначене є суттєвим порушенням, оскільки відсутність регулярного моніторингу рівня лейкоцитів у крові пацієнта під час тривалого прийому зазначеного лікарського засобу створює високий ризик розвитку ускладнень, зокрема агранулоцитозу, що становить безпосередню загрозу життю та здоров'ю пацієнтів.

Групою НПМ виявлено лікарські засоби та медичні вироби, термін придатності яких завершився. Відповідно до пункту 6 розділу II глави 2 Методичних рекомендацій ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладі охорони здоров'я, затверджених наказом МОЗ від 09.09.2014 № 635, лікарські засоби, термін придатності яких завершився, підлягають вилученню з обігу та списанню з балансу.

У деяких палатах відсутні приліжкові тумби, стільці відповідно до кількості ліжок у палаті та шафи для зберігання речей, що не забезпечує додержання вимог пункту 8.3.2.7 основних положень Державних будівельних норм України ДБН В.2.2.-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення».

Приміщення відділень потребують проведення ремонтних робіт: покриття стін брудне, стеля та підлога пошкоджені, що унеможливорює належну дезінфекційну обробку, не забезпечує належного терапевтичного середовища та є порушенням наказу МОЗ від 21.02.2023 № 354 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до новозбудованих, реставрованих і реконструйованих закладів охорони здоров'я».

У закладі не забезпечені умови для вільного доступу до приміщень та їх використання для маломобільних осіб відповідно до державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення».

На інформаційних стендах відділень відсутня інформація про контактні дані та номери телефонів Центру з надання безоплатної правничої допомоги та інших компетентних органів, до яких пацієнти можуть звернутися з питань захисту своїх прав. Також відсутня актуальна та оновлена інформація щодо наявності лікарських засобів, витратних матеріалів, медичних виробів та харчових продуктів для спеціального дієтичного харчування, отриманих за кошти державного та місцевого бюджетів, благодійної діяльності і гуманітарної допомоги, що є порушенням наказу МОЗ від 26.04.2017 № 459.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до статті 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» Івано-Франківська обласна адміністрація реалізує державну політику в галузі охорони здоров'я та організовує роботу медичних закладів по наданню допомоги населенню,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити вичерпних заходів щодо негайного усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких,

нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження та покарання у діяльності Комунального некомерційного підприємства «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» та умов, що їм сприяють, а також запобігання їх у подальшому.

2. Організувати та провести перевірку стану додержання вимог чинного законодавства у Комунальному некомерційному підприємстві «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» з метою встановлення причин неналежного функціонування та за її результатами вжити вичерпних заходів реагування, у тому числі дисциплінарного характеру.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної ради України з прав людини» відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії тягнуть за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування Комунального некомерційного підприємства «Прикарпатський обласний клінічний центр психічного здоров'я Івано-Франківської обласної ради» на 16 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Бардаш Олена 050 967 9551

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№18641.2/25/39.3 від 21.11.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 21.11.2025 23:39
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400